

Tűz I - IV, 1991

Kaposi Endre

VÉGÜL A TŰZ

MAJOR ÁKOS KIÁLLÍTÁSÁN

Major Ákos az 1980-as évek közepétől kiállító esztergomi művész. Emberi és művészi magatartását egyaránt szerénység, lelkiismeretesség és pontosság jellemzi. Minden országos tárlaton találkozhatunk munkáival. A fényképezők azon típusába sorolható, akik magukban hordják ki a képet egészen annak megszületéséig. A képcsináláshoz a situációt is neki magának kell létrehoznia, hogy elképzelései képpé formálódjanak. Úgy is fogalmazhatunk, hogy Major Ákos képeinek elkészítése jóval az expozíció előtt kezdődik, és – tekintettel a képek utókezelésére – jóval utána ér véget.

Az utóbbi időben egy sajátos, nehezen meghatározható stílust képvisel, melyben a látvány egyszerűsége mögött bonyolult és mély problémák bukkannak fel, sokszor kérdőjeleket hagyva a szemlélőben, vagy éppen szorongást, netán szomorúságot. Jelen kiállítása is az ebben a stílusban alkotott munkáit vonultatja fel, észrevehetően elkülönülő tartalmi egységekben, jó keresztmetszetét adva különös, kissé elvont, filozofikus művészetének.

1. Két leány egész alakos portréja. A modellek arca, mozdulata bizonytalanságot áraszt. Arcuk eltűnni látszik. Együtt vannak ugyan, de mégis külön-külön, egyedül. Ruházatuk arról tanúskodik, hogy nem készültek alkalmi fényképezkedésre – mégis odaálltak egykedvűen a kamera elé. A képben van valami lehangoló szomorúság.

2. Két fénykép egy férfiről és egy gyerekről. Itt a férfikor és a gyermekkor, vagy talán a férfi és a gyermek bonyolult, nem ritkán ambivalens viszonyát közelíti meg a képi filozófia autentikus nyelvén.

3. Három kép, mely szerintem a gyermeki esélyek latolgatásáról szól. Az anya, az apa és a gyermek együttese stabilitást, nyugalmat sugall. Az apa-gyermek kettősében van valami rezignáltság, talán a „mit is kezdünk egymással” dilemmája. A harmadik képen a gyermek egyedül van egy nagyon is gyermeki pózban, összegömbölyödve valami

„Eduard” – Portré az Indiánok című sorozatból, 1991

hordóféleiben. A hordó egy erőteljesen kijelölt centrális helyzetből fog továbbgördülni. A kompozíció szimetriája nyilvánvalóan átmeneti, sőt pillanatnyi...

4. Három csendélet festett háttérrel. A szerény, szinte szegényes miliőt a széles gesztusokkal megfestett háttérvariánsok „feldobják” ugyan, de el is szigetelik a környezettől, s ezáltal a kenyér, a gyümölcs, a tányér, az evezőeszközök valami tértől és időtől független közegbe kerülnek. A tárgyak szinte elveszítik funkciójukat és elsősorban képalkotó elemekké válnak. A kétdimenziós háttér sötét-világos játékát három dimenzióban folytatják, ám végül az egész látvány kétdimenziós fotóképpé válik. Ez a triptichon látható lesz a hamarosan megnyíló országos fotótárlaton is.

5. Lakatlan tér alakokkal. Az emberi létezésre már alkalmatlanná vált, lepusztult belső térben valamilyen – általunk ismeretlen – okból emberek jelennek meg. Mintha ez a különös hely máshol végre nem hajtható meditációk, pajkosságok, baráti tréfák, szakítások és kapcsolatteremtések misztikus színtere lenne. Az utolsó képen látható sokadalom

e különös hodálynak még egyszer – talán utójára – színpadszerű funkciót kölcsönöz.

6. És végül a tűz. Nem vagyok nyelvész, de talán nem járok túl messze az igazságtól, amikor azt mondom, hogy kevés olyan szó van a magyar nyelvben, melyhez annyiféle jelentés és hangulat kötődik, mint a *tűz* szóhoz. Ebben nyilván a tűz, mint jelenség is szerepet játszik a maga sokarcúságával, hiszen a legősibb és a legellentéteesebb élmények tapadnak hozzá. A tűz és az ember viszonyának valóságos mitológiája van, és ez a mitológia korról-korra új elemekkel gazdagodik. Major Ákos képsorozata is valamiféle szertartásra emlékeztető esemény részeséivé tesz bennünket. Egy elhagyott épületbelsőben fiatal férfiak csoportja gyűlik össze azért, hogy egy vastag papírlemezről gyűrt tekercset meggyújtsanak, majd az égő papírcsövát fel-le, ide-oda lendítve dobálják, amíg a láng ki nem húny. A hosszú expozícióval fényképezett lángnyelvek olyan felületet teremte-

nek a képeken, mintha utólag vegyszerrel hozták volna létre őket. Az akció nem veszélytelen, a levegő feszültséggel teli... a lángok ellobbanása után a társaság széteszlik. Egy messziről érkezett résztvevő az utolsó kép tanúsága szerint kerékpáron távozik. Arctalan, elmosódó alakok állnak körülötte. A rítus komor hangulata minket sem hagy érintetlenül. Mintha nem is egy papírtekercs elhamvadásának lettünk volna tanúi, lehetséges, hogy a papír talán valami más helyett égett el, jelképesen?...

Valami helyett, ami éghetetlen, bár nem ártana végleg megszabadulni tőle...

Eddig tartott barangolásunk Major Ákos képi világában. Valószínű, hogy hosszabb együttlét után a képek még többet is elárulnak önmagukról és alkotójukról. Remélem, sokaknak jut ideje a velük való párbeszédre.

(Esztergom és Vidéke 1993. november 4.)

„Süni Család II.”,
1990 körül

...7, 1984

„1984”, 1984